

בניית סמכות משמעותית של מורה צוות אקדמי ביחידה לזכויות התלמיד

סמכות המורה – מדרג

ממצב מצוי, עבור לרצוי ועד לראוי ביותר

1. היכולת לקבוע כללים וערכים עבור תלמידים כדי למנוע מהם לעשות מעשים העלולים לפגוע בהם.
2. היכולת ליצור ביחד עם התלמידים כללים וערכים כדי למנוע מהם לעשות מעשים העשויים לפגוע בהם.
3. היכולת להוביל ולהנהיג תלמידים לכללים וערכים שיעודדו אותם למעשים ראויים למען עצמם, למען אחרים ולמען החברה.

המצב המצוי

- א. ציפייה שהמורה תהיה חמה, אמפתית, רגישה, לא שופטת, חסרת דרישות ולא מענישה. עובדה המעצימה את תחושת חוסר האונים של המורה, מחלישה ומאשימה אותם. כך יוצא שבמקום להעצים ולחזק את סמכות המורה, מערערים ומחלישים אותה יותר.
- ב. תחושת אובדן הסמכות, חוסר אונים, זלזול בנורמות, תופעות אלימות, ניכור והסתגרות.
- ג. פלורליזם ערכי והיעדר מצפן מסורתי מחייב ומכוון.
- ד. נטייה להאשים את המורים באחריות לכל בעיותיהם של התלמידים, התעלמות מצורכי התלמידים. המורים מתוארים כחסרי אמפתיה, רגישות והבנה לתלמידים.
- ה. נטייה ליצור סביבה מתירנית מעמידה בפרדוקס קיומי את סמכות המורה.
- ו. סמכותיות נוקשה או דוגמתיות.

המצב הרצוי

- א. כדי למצות את זכות התלמידים בפתוח ביטחון עצמי, בעיצוב פתיחות מחשבתית ויצירתיות, נדרשים גבולות וסמכות (ולא כוחניות).
- ב. היכולת להעניק זכויות לתלמידים מתוך עמדת ערך עצמי וכוח אישי ומקצועי.
- ג. סביבה עם גבולות ברורים, מאפשרת צמיחה עם תחושה של ערך, עם יכולת לשאת בתסכול וליצור הכוונה עצמית פנימית.
- ד. איזון בין תקיפות לאהבה.
- ה. חום, תמיכה יחד עם מגבלות.
- ה. שיתוף תלמידים מבלי להחליש את המורים.
- ו. פיתוח יושר מקצועי ואנושי.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

- ז. פיתוח "עצמי" – המורה אדם עם מחשבות, רגשות ורצונות, יחד עם אחריות ומחוייבות.
- ח. פיתוח יכולת שירותית לספק הנחיות פשוטות, החלטות מהירות, בעיקר במצבי לחץ, דחק וקונפליקט.
- ט. המורה כמגשר בין עולם המבוגרים ועולם הצעירים, בין תפיסות ואנשים.
- י. סמכות עם כוח ללא כוחניות.
- יא. יכולת ליצור הסכמות בין גורמים שונים.
- יב. מורה דרך לשיתוף בקבלת החלטות.
- יג. מורה מיישם את חוקי המדינה, חובותיו המקצועיות במסגרת החינוכית.
- יד. יכולת לקבל.

סמכות נרכשת באמון = אימון אישי של מורים...:

דוגמאות:

1. מורים/מנהלים השואפים להיות דוגמא אישית, אצל תלמידים ועמיתים
2. מורים/מנהלים מחייכים... מנסים להבין... משתפים את התלמידים
3. מורים/מנהלים קשובים לצרכים שונים של תלמידים ועמיתים.
4. מורים/מנהלים היודעים לסלוח ולבקש סליחה
5. מורי/מנהלים המאמינים ביכולות המקצועיות של עצמם
6. מורים/מנהלים נאמנים לעמיתים ולתלמידים שלהם
7. מורים/מנהלים מאמינים שהתלמידים רוצים ללמוד
8. מורים/מנהלים המשתפים תלמידים ו/או עמיתים בקבלת החלטות
9. מורים/מנהלים המציבים לתלמידים מדרג של משימות בהתאם ליכולות ולרצונות שלהם
10. מורים/ מנהלים הרואים בכל מכשול אירוע זמני ומדריכים את התלמידים כיצד לחוות הצלחה
11. מורים/מנהלים המנסים להגשים חלומות של תלמידים לא רק במסגרת ביה"ס
12. מורים/מנהלים המדריכים את התלמידים להיות "ראש גדול"
13. מורים/מנהלים המקבלים את התלמידים כפי שהם, יודעים למצוא את הנקודות החיוביות בכל אחד מהם

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

14. מורים/מנהלים מקשיבים, מתייחסים לדברי התלמידים, מתחשבים בדעתם
15. מורים/מנהלים הנותנים לתלמידים מרחב חשיבה לו הם זקוקים
16. מורים/מנהלים המטפחים הזדויות ביחסים בחדרי מורים ובינם לבין תלמידים
17. מורים/מנהלים הבודקים את עצמם, מודים בטעותיהם ולומדים מהן.
18. מורים/ מנהלים המציבים סטנדרטים גבוהים להתנהגויות המחזקות נתינה ועזרה לזולת
19. מורים/מנהלים אשר יודעים לפרוץ בצחוק על עצמם ובבכי על אחרים
20. מורים/מנהלים המכבדים זמני מפגש עם תלמידים, הורים ועמיתים

